

Môžeme sa poučiť z pozitívnych príkladov?

Predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Milan Semančík sa 22. marca 2016 v Nitre zúčastnil seminára pod názvom „DOHODA O VOĽNOM OBCHODE EÚ – NOVÝ ZÉLAND“.

Predseda SPPK prezentoval pohľad samosprávy na slovenské poľnohospodárstvo. V deväťdesiatich rokoch bolo Slovensko sebestačné, malo koncentrovanú veľkovýrobu, fungovalo plánované hospodárstvo podporované štátnou politikou. Na Slovensku sa vyrábala poľnohospodárska technika, ktorá bola využívaná na domácom trhu.

V SR dominujú negatíva

Postupne došlo k poklesu živočíšnej produkcie a nárastu rastlinnej produkcie o cca. 20 %. Výrazne poklesla zamestnanosť (až o 73 %), ale aj stavy zvierat (až o 50 %). Predseda SPPK Milan Semančík zdôraznil, že slovenské potraviny môže zachrániť predovšetkým slovenský spotrebiteľ. „Musíme zvýšiť odbyt domácich poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov“, uviedol. Upozornil však aj na negatívny vplyv ruského embarga, kde došlo k výraznejšej cenovej nestabilite. Na záver prednášky hovoril o rizikách, ktoré majú vplyv na sektor poľnohospodárstva nielen v rámci Slovenska, ale aj EÚ. Odstránením bariér a nevyváženými podmienkami pri uzatváraní dohôd o voľnom obchode sa situácia v sektore bude zhoršovať.

Štátna tajomníčka Magdaléna Lacko-Bartošová vo svojej prezentácii zdôraznia, že dnes Slovensko využíva asi 38,8 % pôdy, pričom nevyužívame súčasný produkčný potenciál poľnohospodárskej pôdy. Zvyšuje sa podiel slabo-kyslých pôd, súčasne dochádza k poklesu emisií dusíka. Pre nedostatok finančných prostriedkov sa postupne znižuje používanie priemyselných hnojív, čo má za dôsledok znížené zastúpenie fosforu a zároveň aj prístupnosť dusíka. Až 40 % poľnohospodárskej pôdy na Slovensku je ohrozených eróziou pôdy. V porovnaní s ostatnými krajinami EÚ máme najhorší výsledok hospodárenia. Podpory v roku 2014 v SR boli v priemere 257 eur/ha, nižší príjem malo už len pár členských štátov, medzi nimi Španielsko a Portugalsko. Na Slovensku sa mení štruktúra, v súčasnosti na jedno družstvo pripadá v priemere 112 podielnikov, na jednu obchodnú spoločnosť 6 spoločníkov. Podpory mierne stabilizovali príjmy poľnohospodárov, výsledkom čoho bolo čiastočné zabezpečenie investičných aktivít.

Nový Zéland zrušil podpory pre farmárov

Mike Peterson, osobitný vyslanec Nového Zélandu pre poľnohospodársky obchod zdôraznil, že so Slovenskom má Nový Zéland určité podobnosti - predovšetkým význam poľnohospodárstva pre krajinu a v súčasnosti aj negatívny dopad ruského embarga. Nový Zéland má 4,6 milióna obyvateľov a podobný systém chovu ako na Slovensku. V poľnohospodárstve pracuje 11 % zamestnancov, ročný export je viac ako 32 miliárd novozélandských dolárov. Asi 50 % výmery Nového Zélandu je poľnohospodárska pôda. Krajina prežila viaceré krízy, ktorých výsledkom bolo odstránenie všetkých podpôr (najvyššie podpory boli poskytované v rokoch 1975 až 1985). Poľnohospodárstvo prešlo reformami, a tak sa zvýšila efektívnosť sektoru. Nový Zéland je krajinou, ktorá poskytuje na svete najnižšie podpory do sektoru poľnohospodárstva. Farmári financujú svoje aktivity aj prostredníctvom bánk a zahraničných trhov. Produkcia je teraz efektívna a trvaloudržateľná.

Novozélandské farmy sú rozlohou veľké. Až 90 % tvoria rodinné farmy s profesionálnym a efektívnym manažmentom. Na Novom Zélande je najviac rozšírený chov oviec v počte 29 mil. ks, nasleduje chov

dojnic na úrovni 6,4 mil. ks a chov hovädzieho dobytku s počtom 3,7 mil. ks. Výmery pestovania obilnín sú naopak veľmi nízke. Počas obdobia reštrukturalizácie došlo k výrazným zmenám v počte chovu zvierat. Napríklad chovy dojnic mali v priemere na úrovni 143 kusov, v súčasnosti sa toto číslo zvýšilo až na 413.

Vláda Nového Zélandu tvorí politiku, ale aj financuje vedu a výskum v oblasti poľnohospodárstva. Nielen poľnohospodárstvo je úspešným sektorom tohto ostrova. Vyvinutou oblasťou je napríklad aj poskytovanie služieb, vývoj nových technológií a ich využívanie v praxi.

Aké sú výhody partnerstva medzi EÚ a Novým Zélandom? Nový Zéland spolupracuje s veľkým počtom organizácií, ktoré pôsobia v EÚ. Nový Zéland poskytuje svoje technológie, vedomosti, znalosti a zručnosti, ale dodáva aj tie komodity, ktoré sú žiadané na európskych trhoch.

V rámci diskusie zaujímali prítomných prírodné podmienky, spôsob chovu hospodárskych zvierat a náklady na produkciu. Mladí poľnohospodári sa zase pýtali na podporu štátu pre študentov poľnohospodárstva. Vláda im poskytuje pôžičky (cca 60.000 eur), ktoré splácajú po získaní zamestnania.

V roku 1995 mal Nový Zéland veľké finančné problémy, na základe toho boli podpory bez akéhokoľvek prechodného obdobia zrušené.

Riešiť situáciu na Slovensku vôbec nebude jednoduché, avšak každému zainteresovanému je jasné, že nie je možné naďalej tlačiť problémy pred sebou, ale je potrebné začať uplatňovať riešenia. Inak bude Slovensko bez poľnohospodárov.